

Wykaz 2010

I. Wprowadzenie

Jest to czwarty publiczny wykaz EIOD jako doradcy z zakresu projektów prawodawstwa UE i powiązanych dokumentów. Z powodu publikacji programu prac Komisji na 2010 r. i planu działań wdrażającego program sztokholmski odpowiednio w marcu i kwietniu, wykaz EIOD zostanie opublikowany później niż zwykle, tj. w czerwcu zamiast w grudniu. Wykaz można znaleźć na stronie internetowej EIOD: www.edps.europa.eu.

Wykaz jest częścią rocznego cyklu prac EIOD. Raz w roku EIOD zdaje z perspektywy czasu sprawozdanie ze swoich działań w rocznym sprawozdaniu. Ponadto EIOD publikuje wykaz swoich planów w zakresie konsultacji na przyszły rok.

Kontekst niniejszego wykazu można znaleźć w dokumencie programowym z dnia 18 marca 2005 r. „The EDPS as an advisor to the Community Institutions on proposals for legislation and related documents”¹. W dokumencie tym EIOD przedstawia swoją politykę konsultacji dotyczących projektów legislacyjnych, jedno z jego głównych zadań wynikających z art. 28 ust. 2 i art. 41 rozporządzenia (WE) nr 45/2001. Metodę pracy EIOD opisano w rozdziale 5 dokumentu strategicznego. Ważną częścią tej metody pracy jest wybór i plan (w tym ich regularny przegląd), niezbędne dla efektywności doradcy.

Główne źródła tegorocznego wykazu to, tradycyjnie, program działalności legislacyjnej i prac Komisji na 2010 r. i kilka powiązanych dokumentów z zakresu planowania Komisji, ale również wspomniany już plan działań dotyczący programu sztokholmskiego. Wykaz został przygotowany przez pracowników EIOD. Na etapie przygotowań strony zainteresowane w obrębie Komisji miały możliwość wypowiedzenia się. Wkład taki jest wysoko ceniony.

Wykaz składa się z dwóch dokumentów:

- niniejszego wprowadzenia, które zawiera krótką analizę kontekstu oraz priorytety EIOD na 2010 r.

¹ Można go znaleźć na stronie internetowej EIOD w zakładkach „The EDPS” >> „Publications” >> „Papers”.

- załącznika zawierającego właściwe projekty Komisji i inne dokumenty, które zostały niedawno przyjęte lub są zaplanowane i którym EIOD powinien się przyjrzeć.

Załącznik został po raz pierwszy opublikowany w grudniu 2006 r. i od tego czasu był aktualizowany trzy razy do roku.

Po wydaniu opinii dotyczącej dokumentu przez EIOD (lub innej jego publicznej reakcji), jest on zazwyczaj usuwany z załącznika. Należy jednak podkreślić, że zaangażowanie EIOD w proces legislacyjny nie kończy się na wydaniu opinii. W wyjątkowych przypadkach kwestia może ponownie pojawić się w załączniku, gdy EIOD wydaje drugą opinię. Opinie EIOD można również znaleźć na jego stronie internetowej².

II. Krótka analiza kontekstu

Sytuacja prawna UE zmieniła się znacząco w porównaniu z poprzednim rokiem. Z dniem 1 grudnia 2009 r. wszedł w życie traktat lizboński, który przeniósł polityczny obszar współpracy w zakresie spraw policyjnych i sądowych do wcześniejszego pierwszego filaru Wspólnoty. W konsekwencji w tej dziedzinie kompetencje przysługują Parlamentowi Europejskiemu i Trybunałowi Sprawiedliwości (w niektórych przypadkach z zastrzeżeniem okresu przejściowego).

Nowe ustalenia prawne po traktacie lizbońskim mają również konsekwencje dla działalności EIOD. W ramach pełnionej przez EIOD roli doradcy z zakresu prawodawstwa potwierdzono bieżącą praktykę, w której EIOD doradza prawodawcy w sprawie działalności prawodawczej dotyczącej ochrony danych we wszystkich obszarach politycznych UE. Zakres kompetencji EIOD w roli nadzorcy jest jednak mniej oczywisty. Aby zapobiec jakimkolwiek niedopatrzonom w ochronie danych osobowych obywateli, w 2010 r. należy jak najszybciej dookreślić kompetencje EIOD.

a. W kierunku nowych ram prawnych ochrony danych

Prawo do ochrony danych zostało podkreślone i wzmocnione w traktacie lizbońskim. Prawo do ochrony danych jest określone w art. 8 Karty praw podstawowych UE, która obecnie ma taki sam status prawny jak traktaty. Prawo jest ponadto określone w art. 16 TFUE, który stanowi obecnie jedyną podstawę prawną do przyjęcia przepisów z zakresu ochrony danych. Ta nowa podstawa prawna była poważnym bodźcem do dyskusji na temat przeglądu zasad UE ochrony danych. Konsultacja społeczna dotycząca udoskonalenia zasad ochrony danych miała miejsce w połowie 2009 r., a przed końcem 2010 r. oczekuje się projektu nowych ram prawnych. Zaproponowano wiele poprawek do obecnych ram, takich jak wprowadzenie obowiązku zgłaszania naruszeń bezpieczeństwa, wzmocnienie pozycji osoby, której dane dotyczą oraz wprowadzenie zasady „odpowiedzialności” i zasady „poszanowania prywatności od samego początku”. Ponadto Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 9 marca 2010 r. zawarł silne przesłanie na temat niezależności krajowych organów ochrony danych. EIOD

² W zakładkach „Consultation” >> „Opinions”.

popiera pomysł wzmocnienia obecnych zasad ochrony danych i jest za włączeniem do nowego aktu legislacyjnego obszaru współpracy policyjnej i sądowej (która jest obecnie przedmiotem oddzielnej decyzji ramowej 2008/977/JHA). Nowe ramy prawne ochrony danych są jednym z priorytetów EIOD w 2010 r.

b. Dalszy rozwój przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości

W grudniu 2009 r. przyjęto program sztokholmski. Program jest kontynuacją programu haskiego i określa priorytety dla rozwoju europejskiej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w najbliższych pięciu latach. Program sztokholmski podkreśla potrzebę ochrony danych osobowych w globalnym społeczeństwie, które charakteryzuje się szybkim postępem technologicznym i nieograniczoną wymianą informacji. Program podkreśla również potrzebę wymiany danych dla bezpieczeństwa Europy i zapowiada rozwój strategii bezpieczeństwa wewnętrznego. Komunikat w sprawie tej ostatniej ma zostać przedstawiony w październiku 2010 r. Rozwijając przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, europejski prawodawca musi nieustannie poszukiwać równowagi między, z jednej strony, bezpieczeństwem i swobodnym przepływem obywateli, a z drugiej – ochroną ich prywatności i danych osobowych. Oczywiście wszelkim etapom ogłoszonym w sztokholmskim planie działań w tym względzie będzie dokładnie przyglądał się EIOD. EIOD chciałby w szczególności ustosunkować się do ustanowienia systemu wjazdu–wyjazdu i programu rejestrowania podróży, planowanej dyrektywy w sprawie stosowania PNR do celów egzekwowania prawa, możliwości wprowadzenia EU-ESTA i stosowania urządzeń do prześwietlania osób w portach lotniczych. Niektóre z tych inicjatyw zaplanowano na początek 2011 r., ale mimo to znajdują się w wykazie EIOD na 2010 r., ponieważ dyskusja na temat tych inicjatyw rozpocznie się w tymże roku, a także ponieważ mają one poważne skutki dla ochrony danych. EIOD przeanalizuje ponadto komunikat w sprawie polityki i instrumentów większego bezpieczeństwa sieci i informacji, który zaplanowano na czerwiec 2010 r. EIOD dokładnie przyjrzy się również ogłoszonemu przeglądowi dyrektywy w sprawie zatrzymywania danych i sprawdzi, czy należy dogłębnie ocenić konieczność takiej dyrektywy i proporcjonalność takiego środka.

c. Współpraca międzynarodowa i przekazywanie danych

Zarówno w programie prac Komisji, jak i planie działań dotyczącym programu sztokholmskiego podkreślono dalszy rozwój zewnętrznej agendy UE. W przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości polityka wewnętrzna i zewnętrzna jest nierozdzielnie ze sobą połączona. Współpraca międzynarodowa w zakresie bezpieczeństwa i egzekwowania prawa jest nadal jedną z najważniejszych kwestii w globalnej agendzie. UE i USA omówią ogólne porozumienie w sprawie wymiany danych do celów egzekwowania prawa oraz bardziej ukierunkowane porozumienie w sprawie wymiany danych finansowych. EIOD będzie, w miarę możliwości, szczegółowo śledził te negocjacje. W tym względzie ogromne znaczenie mają nowe kompetencje Parlamentu Europejskiego w zakresie stosunków zewnętrznych UE po wejściu w życie traktatu lizbońskiego. EIOD będzie również śledził i komentował inne międzynarodowe porozumienia,

które są w przygotowaniu i które są istotne z punktu widzenia ochrony danych, takie jak ACTA i różne porozumienia w sprawie wymiany PNR.

d. Rozwój technologiczny: agenda cyfrowa dla Europy

W marcu 2010 r. Komisja opublikowała inicjatywę „EUROPA 2020 – strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”. Inicjatywa ta jest odpowiedzią na kryzys finansowy i gospodarczy ostatnich lat oraz określa cele przyszłego rozwoju europejskiej gospodarki. Jedną ze strategicznych inicjatyw określonych w komunikacie dotyczącym Europy 2020 jest agenda cyfrowa dla Europy, którą bardziej szczegółowo określono w programie prac Komisji na 2010 r. Agenda cyfrowa określa priorytety w celu upowszechnienia szybkiego Internetu oraz umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom wykorzystania potencjału technologii cyfrowych. Wiele z ogłoszonych inicjatyw związanych z agendą cyfrową jest istotne z punktu widzenia ochrony danych, takie jak ramy tożsamości elektronicznej i uwierzytelniania oraz ramy interoperacyjności dla ogólnoeuropejskich usług administracji elektronicznej. W odniesieniu do agendy cyfrowej EIOD przyjrzy się również komunikatowi w sprawie prywatności i zaufania we wszechobecnym społeczeństwie informacyjnym. Ponadto EIOD będzie śledził projekty, które rozważają wprowadzenie nowej technologii do takich obszarów jak transport drogowy (pakiet mobilności elektronicznej) i energia (stosowanie inteligentnych sieci).

III. Priorytety EIOD na 2010 r.

Strategia EIOD jako doradcy z zakresu prawodawstwa UE i powiązanych dokumentów nie ulegnie zmianie. Spójność jego wkładu ma zasadnicze znaczenie, gdy EIOD stara się odnaleźć równowagę pomiędzy ochroną danych a innymi (publicznymi) interesami. Jak w poprzednich latach EIOD stara się wydawać opinię na temat projektów prawodawstwa, które mają zasadnicze znaczenie dla ochrony danych. Główne kwestie, które będą przedmiotem uwag EIOD, to:

- a. w kierunku nowych ram prawnych ochrony danych
 - przegląd europejskich ram ochrony danych
 - dalsze określanie pojęć „administrator danych” i „przetwarzający”, wyjaśnianie pojęcia „odpowiedzialności” oraz kwestii, czy ma zastosowanie prawo i orzecznictwo (również z krajowymi organami ochrony danych w ramach grupy roboczej art. 29).
- b. dalszy rozwój przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości
 - strategia bezpieczeństwa wewnętrznego
 - stosowanie urządzeń do prześwietlania osób w portach lotniczych
 - UE-PNR
 - komunikat w sprawie polityki i instrumentów większego bezpieczeństwa sieci i informacji
 - zmiana rozporządzenia FRONTEX
 - ocena dyrektywy w sprawie zatrzymywania danych
 - zarządzanie granicą i system wjazdu-wyjazdu

- program rejestrowania podróży
 - UE-ESTA
 - działalność związana z projektem eJustice i jednolitym obszarem sądowym
- c. współpraca międzynarodowa i przekazywanie danych
- porozumienia pomiędzy UE a USA w sprawie wymiany danych osobowych do celów egzekwowania prawa
 - porozumienie pomiędzy UE a USA w sprawie przekazywania danych z komunikatów o płatnościach finansowych w celu zwalczania terroryzmu
 - porozumienia w sprawie PNR z USA, Kanadą i Australią
 - umowa handlowa dotycząca zwalczania obrotu towarami podrobionymi
- d. rozwój technologiczny: agenda cyfrowa
- dyrektywa w sprawie podpisów elektronicznych
 - ramy interoperacyjności dla ogólnoeuropejskich usług administracji elektronicznej
 - pakiety mobilności elektronicznej
 - ramy regulacyjnej inteligentnych sieci
 - komunikat w sprawie prywatności i zaufania we wszechobecnym społeczeństwie informacyjnym.

Bruksela, czerwiec 2010 r.